

Program izvajanja programa posebnih nalog OOK za leto 2024¹

Polni naziv knjižnice:	Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika Ravne
Naslov (sedež):	Na gradu 1, 2390 Ravne na Koroškem
Odgovorna oseba:	Aljaž Verhovnik, direktor
Telefon:	02 870 54 24
Elektronska pošta:	aljaz.verhovnik@knjiznica-ravne.si
Število potencialnih uporabnikov na območju OOK ² :	70.273

Vsebinski opis in specifikacija stroškov programa OOK za leto 2024

Koroška osrednja knjižnica je osrednja območna knjižnica za Koroško. Za širše območje Koroške (12 koroških občin) opravlja z zakonom določene vse štiri posebne naloge, ki ji jih nalaga Pravilnik o delovanju in financiranju osrednjih območnih knjižnic.

Knjižnice na svojem območju strokovno povezuje v območno mrežo, ki zagotavlja kvalitetno in koordinirano izvajanje knjižnične dejavnosti. Knjižnice na območju, s katerimi sodeluje, so:

Knjižnica Ksaverja Meška Slovenj Gradec, Knjižnica Radlje ob Dravi; Knjižnica Dravograd.

Pri izvajanju posebnih nalog knjižnica sledi veljavni zakonodaji, strokovnim priporočilom, usmeritvam nacionalne kulturne politike, navodilom ter strokovnim priporočilom NUK in sledimo naslednjim ciljem: zagotavljanje enakomernega razvoja knjižničnih storitev v splošnih knjižnicah območja, podpiranje njihove raznolikosti in razvijanje novih dejavnosti ter reševanje skupnih problemov, povečanje učinkovitosti in uspešnosti, hitrejša in kakovostnejša izvedba nalog javne službe v knjižnicah na območju osrednje območne knjižnice; večja učinkovitost in gospodarnost pri pridobivanju, obdelavi in posredovanju gradiva in informacij; izgradnja kvalitetne območne zbirke - obsežnejše in strokovno zahtevnejše - ki je dostopna vsem uporabnikom s širšega območja z upoštevanjem njihovih specifičnih potreb; z brezplačno medknjižnično izposajo in oddaljenim dostopom do informacij; sodelovanje knjižničarjev območja pri reševanju strokovnih vprašanj, pri izobraževanju in izmenjavi znanj; uveljavitev načela sodelovanja in koordinacije med splošnimi knjižnicami območja; nadaljevanje vzpostavitve zbirke naročenih in brezplačnih elektronskih virov v vseh splošnih knjižnicah Koroške; organiziranje enotnega sistema pridobivanja, obdelave in hranjenja domoznanskega gradiva; ohranitev in dostopnost koroškega domoznanskega gradiva kot sestavnega dela slovenske pisne in kulturne dediščine; sodelovanje pri skupnem portalu za dostop do digitaliziranih domoznanskih zbirk območja in države (KAMRA, dLib); načrtna digitalizacija vsega za območje pomembnega gradiva – vzpostavitev enotnega sistema virtualne knjižnice; smiselno usmerjanje in izločanje knjižničnega gradiva območja, tako da se ohrani za območje pomembna kulturna dediščina ter ohranja in razvija zavest o identiteti pokrajine.

¹ V nadaljnjem besedilu: program OOK.

² Za izračun števila prebivalcev uporabite podatke iz javne objave Statističnega urada RS o številu prebivalcev s stalnim prebivališčem po občinah na dan 1. januarja 2023 – 2023H1 (dostopno: <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/05V1006S.px>).

I. Vsebinski opis

1. Zagotavljanje povečanega in zahtevnejšega izbora knjižničnega gradiva in informacij³
Vsebina:

- **Nakup in promocija e- virov**

Načrtujemo nakup 2 e-virov:

Arhiv Večera (od 1945 do danes), pomemben za splošne knjižnice na območju, ki časnika Večer v tiskani obliki ne shranjujejo; izmed vseh časnikov in časopisov je v Večeru tudi največ člankov in prispevkov z našega območja. Nakup izvajamo samostojno.

Press Reader omogoča bralno izkušnjo dnevnega časopisja v elektronskem okolju na računalniku ali preko pametnih naprav. Izbiramo lahko med več kot 7.600 naslovi dnevnega časopisja in revij, iz več kot 100 držav in v več kot 60 jezikih sveta, med njimi so tudi slovenski. Omogočen je oddaljen dostop. Nakup izvajamo v sodelovanju s Cosec.

Koroška osrednja knjižnica bo zagotavljala oddaljen dostop do zgoraj omenjenih e-virov, koordinirala nabavo e-virov, pridobivala, obdelovala in posredovala statistične podatke uporabe e-virov na območju Koroške.

- **Brezplačna medknjižnična izposoja za končnega uporabnika – MKI - storitev**

Medknjižnična izposoja (MKI) je potrebna in dragocena storitev slovenskih splošnih knjižnic. Z brezplačno MKI prebivalcem / uporabnikom zagotavljamo možnost enakopravnega dostopa do povečanega in zahtevnejšega izbora knjižničnega gradiva in informacij, ne glede na velikost in stopnjo razvitosti knjižničnega območja, iz katerega prihajajo.

Končni cilj je zagotavljanje brezplačne MKI za uporabnike splošnih knjižnic na nivoju celotnega knjižničnega sistema, med vsemi splošnimi knjižnicami, storitev pa je nadalje mogoče vključiti tudi v mednarodno dobavo / dostopnost gradiv in kopij.

Izvajalec poštnih / logističnih storitev je Pošta Slovenije (nova pogodba je bila sklenjena za obdobje od **1. 5. 2022 do 30. 4. 2025**).

KOK Ravne bo koordinirala sodelovanje pri dogovorjenih aktivnostih na nivoju OOK, ki jih bomo izvajali v zvezi z nadgradnjo storitve MKI.

Kot osrednja območna knjižnica bomo zbirali in posredovali statistiko ter imeli pregled nad porabljenimi sredstvi za MKI na Koroškem območju.

- **Gradivo iz obveznega izvoda**

Povečan izbor klasičnega knjižničnega gradiva bo predstavljalo tudi gradivo iz obveznega izvoda. Gradivo bo obdelano v skladu s pravilnikom in bo uporabnikom osrednjih knjižnic območja na voljo za izposajo. Iz naslova obveznega izvoda predvidevamo prejem okoli 2.500 enot gradiva.

Osrednje knjižnice območja si bomo medknjižnično naročene fotokopije posredovale preko elektronske pošte, s ciljem hitrejšega posredovanja in racionalnejše porabe obstoječih finančnih sredstev. Območno zbirko skupaj z e-viri bomo promovirali v medijih, na spletni strani knjižnice, na Facebook profilu knjižnice, s predstavitvami in prireditvami.

³ Ministrstvo bo v okviru načrtovanih programskih vsebin za prvo nalogo upoštevalo zlasti:

- nakup domačih in tujih licenčnih elektronskih virov ter
- izvajanje brezplačne medknjižnične izposoje za končnega uporabnika.

Specifikacija programskih stroškov	Zaprošeni znesek MK (v evrih)	Drugi viri (v evrih)	Skupaj
Nakup licenčnih e-virov	7.500	1.500	9.000
Brezplačna MKI (4 knjižnice)	2.000		2.000
Stroški skupaj:	9.500	1.500	11.000

Obrazložitev programskih stroškov:

Nakup obeh licenčnih elektronskih virov bo znašal predvidoma 9.000 € (Arhiv Večera 4.000 €, PressReader 5.000 EUR).

Za stroške medknjižnične izposoje za štiri osrednje knjižnice v mreži predvidevamo, da bomo (glede na statistiko lanskega leta) imeli **manj stroškov**, kot je predvideno. Predvideno je (za štiri knjižnice na območju 3.000 € (4 x 750€), mi pa za leto 2024 načrtujemo porabo okoli 2.000 €). Glede na to, da predvidevamo **manjšo porabo** na medknjižnični izposoji zapošamo ministrstvo za toliko **več** (1000 €) **načrtovanih sredstev** za oba e-vira (9.000 €), ki sta pomembna za knjižnice in uporabnike na našem območju. Skupaj torej predvidevamo porabo 11.000 €. **Ministrstvo je za stroške nakupa e-virov odobrilo sredstva v višini 7.500 €, ostale stroške (1.500 €) bo pokrila knjižnica sama.**

2. Nudenje strokovne pomoči vsem knjižnicam svojega območja⁴

Vsebina:

S permanentnim svetovalnim delom bomo koordinirali razvoj knjižnične dejavnosti na območju 4 osrednjih knjižnic. V okviru knjižničnih dejavnosti, ki so skupnega pomena, bomo spodbujali enakomeren razvoj dejavnosti na našem območju, usklajeno delovanje knjižničnega informacijskega sistema, izboljšanje organiziranosti, učinkovitosti in uspešnosti knjižnic.

S srečanji in primeri dobre prakse bomo spodbujali sodelovanje med knjižnicami in skupaj reševali morebitne težave.

Izvajali bomo koordinacijo izobraževanja in svetovanja ter povezovanja na območju:

- področje IKT opreme in uporabe e-virov ter izposoje e-knjig,
- formalna obdelava knjižničnega gradiva (predvsem domoznanskega),
- prispevanje zgodb in prispevkov partnerjev za vnos na portal Kamra in vnašanje vsebin na Album Slovenije.
- organiziranje oz. priprava strokovnih srečanj oz. izobraževanj ter sestanke, svetovanje, med drugim tudi strokovno srečanje, na katerem bomo osrednje knjižnice na območju seznanili z odločbo ministrstva in usklajenim vsebinskim in finančnim programom za 2024 ter poročilom o delu in doseženih rezultatih v letu 2023;
- uresničevanje strokovnih priporočil v praksi;
- srečanja na predlog knjižnic območja, na katerih bomo svetovali pri strokovnih vprašanih knjižnic na območju;
- projektov za najstnike,
- prenosa praks z različnih izobraževanj;

⁴ Ministrstvo bo v okviru načrtovanih programskih vsebin za drugo nalogo upoštevalo zlasti tiste, povezane s koordinacijo dejavnosti in projektov splošnih knjižnic za knjižnični sistem (kar vključuje tudi kompetenčne vsebine, ki omogočajo razvoj in optimizacijo delovanja določenega področja ali storitve v mreži splošnih knjižnic, kot so npr. skupni knjižnični portali).

- strokovnih srečanj, na katerih bomo z osrednjimi knjižnicami na območju oblikovali predloge za program nalog in skupnega delovanja na območju.
- spodbujanja udeležbe na izobraževanjih bodisi v fizični obliki ali na daljavo, ki jih bo za vse pripravil Učni center MKL.

Razvijanje skupnih dejavnosti s knjižnicami območja je zastavljeno dolgoročno. To sodelovanje se je v preteklih letih izboljšalo in doseženi rezultati so spodbudni za nadaljnje delo. Aktivno bomo še naprej sodelovali pri promociji e-virov, pri projektu digitalizacije in projektu Kamra. Nekatere zelo uspešne dejavnosti iz preteklih letih bomo nadaljevali in razvijali naprej. V letu 2024 bo KOK koordinirala naslednje **skupne dejavnosti**: za uporabnika brezplačno medknjižnično izposajo na območju in skupne aktivnosti »Lahko branje«, »Bodi kul - beri ful« ter »Korošci pa bukve beremo«.

Knjižnicam na območju bomo na voljo za pomoč pri različnih težavah v zvezi z **IKT opremo**, posredovali jim bomo novosti ter koristne informacije glede računalniške opreme. Na voljo jim bomo tudi za svetovanje in koordinacijo na področju načrtovanja in vzdrževanja računalniških sistemov. Na območju OOK bomo tudi v letu 2024 omogočali oddaljen dostop do izbranih elektronskih virov. Kot prejšnja leta bomo promovirali uporabo sodobnih spletnih storitev v povezavi s knjižnico (e-knjige, zvočne knjige, izposajo slovenskih filmov preko BSF, mCobiss in Cobiss+, Dobre knjige, ...) in drugimi informacijami spletnih portalov Kamre in dLib-a. Uporabnike bomo seznanjali z novostmi na različne načine (promocije, letaki, izobraževanja, osebna svetovanja, ...). Posebna pozornost bo namenjena novostim na tehnološkem področju in novim storitvam. Informatičarka bo aktivno sodelovala v delovni skupini sistemskih administratorjev OOK in pridobljene informacije posredovala knjižnicam na območju.

V obsegu seznanitve z območnimi nalogami in storitvami območne knjižnice **bomo koordinirali izvajanje mentorstva** za knjižnične delavce začetnike in študente bibliotekarstva na območju. Pomoč in koordinacijo pri izvajanju mentorstva naša osrednja knjižnica nudi knjižnicam na območju in še naprej se bomo trudili, da se v praktično usposabljanje začetnikov v stroki in študentov vključijo vse knjižnice na območju in vsi možni razpoložljivi strokovni kadri.

Z drugimi OOK bomo aktivno sodelovali pri:

1. Kamra, nosilec Osrednja knjižnica Celje, vključili se bomo v vse aktivnosti v zvezi s portalom in sodelovali na sestankih urednikov (regijska urednica) ter v nadzornem odboru (direktor) in pri izobraževanjih za vnos na postal. Območna urednica bo koordinirala: dodajanje vsebin na območju, pregled nad regionalnimi vsebinami, redakcijo in potrjevanje objave regijskih vsebin, nadzor in dodeljevanje privilegijev za vnos vsebin, pomoč zunanjim partnerjem pri kreiranju vsebin, organizacijo regijskih izobraževanj za delo na portalu, sodelovanje z glavnim uredništvom, oblikovanju predlogov za izboljšanje oblike in vsebine portala, vnašanje digitalnih vsebin, udeležbo na izobraževanju za vnašalce s predstavitvijo novosti (po potrebi), izpolnjevanje vprašalnika. Udeležila se bo vsaj dveh sestankov regijskih urednikov.

2. Brezplačna medknjižnična izposoja za končnega uporabnika na vseh območjih, nosilec storitve OOK Koroška osrednja knjižnica, usklajevali bomo vse potrebne postopke, sklepali dogovore z ostalimi deležniki projekta in skrbeli za pripravo dokumentov. Spremljali bomo izvajanje ter pripravljali analize storitve. Kompetenčna storitev MKI je podrobneje razložena pri načrtovanju izvajanja prve naloge Zagotavljanje povečanega in zahtevnejšega izbora knjižničnega gradiva in informacij.

3. Dobreknjige.si, nosilec Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper in Goriška knjižnica Franceta Bevka Nova Gorica. Kot OOK bomo sodelovali pri opravljanju nalog na spletnem portalu s priporočilno kakovostno literaturo (vnašanje novih knjig in sodelovanje v uredniškem odboru,

komunicirali bomo z vnašalci na svojem območju (svetovanje, pomoč pri vnašanju, izvajanje predstavitev in izobraževanj, ipd.) ter redno spremljali njihove vnose. Uredniki bodo opravljali naloge v skladu z dokumentom Smernice za delo uredniškega odbora portala Dobreknjige.si, dvakrat letno preverjali bibliografske zapise na portalu Dobreknjige.si, se udeleževali vseh sestankov uredniškega odbora portala, dvakrat letno preverjali bibliografske zapise v skladu z dokumentom Izbor najboljšega vnašalca na portalu Dobreknjige.si. Sodelovali bomo pri izdelavi novega portala oz. pri testiranju portala v fazi nastajanja in posredovanju povratnih informacij oziroma predlogov za izboljšave.

4. Obrazi slovenskih pokrajin, nosilec Mestna knjižnica Kranj, sodelovali bomo z vnosom vsebin (biografij) in izvajali regijsko uredništvo. V letu 2024 na nacionalnem nivoju načrtujemo sodelovanje pri vseh nalogah uredniškega odbora: udeležba na treh sestankih uredniškega odbora portala (zoom), sodelovanje z glavnim urednikom in drugimi regijskimi uredniki, posredovanje predlogov za posodobitve portala, šifrantov in priročnika za vnos vsebin, spremljanje, pregled in potrjevanje novih biografskih gesel svojega območja, pridobivanje novih vnašalcev na svojem območju in uvajanje v delo, komunikacija z uporabniki portala, pregledovanje prejetih predlogov za vpis novih biografskih gesel, promocija portala v lokalnih medijih in na družbenih omrežjih knjižnice, posredovanje prejetega promocijskega materiala (zgibanke, plakati, kazalke) knjižnicam na svojem območju, informiranje vnašalcev svojega območja o novostih in posodobitvah, pomoč pri vnašanju gesel, svetovanje pri izboru novih gesel.

5. Koordinacija dela storitev za uporabnike s posebnimi potrebami oz. ranljive skupine, nosilka knjižnica Mirana Jarca Novo mesto (uporabniki nad 65 let) in Murska Sobota (knjižnična dejavnost in storitve za pripadnike romske skupnosti). Okrepili bomo sodelovanje s knjižnicami, ki so nosilke vseh skupnih aktivnosti za uporabnike s posebnimi potrebami in ranljive skupine. Naša knjižnica ima namreč kompetenčni center za Lahko branje zato so večje možnosti sodelovanja na različnih projektih.

6. Učni center MKL, za usposabljanje OOK in Info točka e-gradiv javnih oblasti, nosilec MKL, načrtujemo udeležbo na namenskih izobraževanjih, OOK bo koordinirala načrtovanje in udeležbo ter obveščanje na svojem območju.

7. Center za spodbujanje bralne pismenosti, nosilec Mariborska knjižnica, aktivno bomo sodelovali v delovni skupini in pri vseh aktivnostih. Glavni namen delovanja Delovne skupine območnih koordinatorjev za spodbujanje bralne pismenosti je: izmenjava informacij o novostih in vzajemno obveščanje o dogajanjih na področju bralne pismenosti in kulturno umetniške vzgoje (KUV), spodbujanje sodelovanja splošnih knjižnic na področjih bralne in družinske pismenosti ter vzpostavljanje partnerstev in povezovanje z akterji izven splošnih knjižnic na področjih bralne in družinske pismenosti, v luči izvajanja Strategije razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2022-2027 (strateško področje 2 – Povezovanje v okolju). Delovna skupina se bo sestajala na tematskih srečanjih. V letu 2024 načrtujemo sodelovanje na dveh tematskih srečanjih preko aplikacije Zoom, eden na temo bralne pismenosti in drugi na temo družinske pismenosti. Sicer bo komunikacija med člani potekala po e-pošti.

8. Domoznanstvo, nosilec knjižnica Ivana Potrča Ptuj. Sodelavki iz domoznanskega oddelka bosta sodelovali pri vseh nalogah, ki si jih je skupina začrtala, se udeležili izobraževanj, se vključevali v javno razpravo o problematiki zbiranja, hranjenja in posredovanja domoznanskega gradiva, trajnem ohranjanju digitalnega gradiva, obdelavi zapuščin in rokopisov, bibliografiji serijskih publikacij ... Skupina za domoznanstvo ima v letu 2024 načrtovane pomembne in obširne aktivnosti: prizadevanja za rešitve na področju trajnega ohranjanja digitalnega gradiva, uskladitev in podpis dogovora z NUK, udeležbo na izobraževanjih in pričetek rednega vnosa gradiv v repozitorij, sodelovanje z NUK pri razvoju dodatnih funkcionalnosti dLib za potrebe splošnih knjižnic, kreiranje digitalnih zbirk na dLib, nadaljevanje aktivnosti, pregled in dopolnitev seznama domen, ki jih NUK zajema in arhivira, dokončanje aktivnosti, oblikovanje enotnih

smernic glede dostopnosti domoznanskega gradiva, ki jih pripravlja širša delovna skupina. Pri vseh bosta domoznanki iz KOK aktivno sodelovali.

Načrtujemo udeležbo na 2 do 3 sestankih delovne skupine domoznancev OOK, v živo v Mestni knjižnici Ljubljana ali preko spletne konference in udeležbo ter sodelovanje na dogodkih (3. delovno srečanje domoznancev, Domfest 2024).

9. Skupni portal splošnih knjižnic Knjižnice.si, nosilec Mariborska knjižnica.

Članica uredniškega odbora knjižnice bo sodelovala pri vseh nalogah Uredniškega odbora portala, ki bo skrbel za nemoteno delovanje in za redno posodabljanje portala. Uredniki bodo delo opravljali v skladu s *Smernicami za delo uredniškega odbora portala slovenskih splošnih knjižnic Knjižnice.si*. Urednica na našem območju bo vsebinsko urejala določen tematski del portala, poleg tega pa bo skrbel za ažuriranje podatkov o knjižnicah z našega območja in za promocijo portala v svojem okolju. Naloge članov uredniškega odbora so še: spremljanje dogajanja in novosti na področju knjižničarstva, skrb za verodostojnost in ažurnost vsebin na portalu ter da besedila ne vsebujejo sovražnega govora, predlaganje izboljšav portala in opozarjanje na morebitne napake.

Načrtujemo udeležbo na štirih sestankih uredniškega odbora, od tega vsaj enega v živo, ostale pa preko aplikacije Zoom.

10. Koordinacija dela skupine sistemskih administratorjev, nosilec Mariborska knjižnica.

Naša sistemska administratorica bo tvorno sodelovala v skupini z namenom uresničevanja dokumenta Skupina bo delovala v okviru strateške usmeritve na področju IKT v splošnih knjižnicah za obdobje 2019–2028. Izvajanje omenjenega dokumenta je približno na polovici, zato namerava skupina v letu 2024 izvesti pregled zastavljenih ciljev in pripraviti vmesno poročilo o uresničevanju strateških usmeritev. V skupini načrtujejo pripravo posodobljenih opisov opreme IKT in predloge opreme, ki jo knjižnice najbolj potrebujejo. Če se naloga priprave namenskih računalnikov za uporabo digitaliziranega gradiva s še veljavnimi avtorskimi pravicami ne bo zaključila v letu 2023, bo skupina delo nadaljevala v letu 2024.

Načrtujemo udeležbo na treh delovnih sestankih, na katerih bodo obravnavali opisane teme, novosti in potrebe v naših knjižnicah. Na prvem sestanku bo Mariborska knjižnica predstavila predlogo dokumenta varnostne politike in pri tem uporabljene vire. Operativno delo bo še naprej potekalo tudi s komunikacijo po e-pošti.

11. Promocija območnosti, pridružili se bomo vsem aktivnostim, ki bodo namenjene skupni promociji OOK in aktivnosti koordinirali tudi na svojem območju.

12. Izvajali bomo **izmenjavo dobrih praks med OOK**.

13. V okviru **nacionalne koordinacije** bomo sodelovali s koordinatorji drugih OOK, timom OOK in nacionalno koordinatorico v skladu z vsemi usmeritvami in nalogami, ki so pred nami.

Zaposleni OOK Koroška osrednja knjižnica so člani vseh delovnih skupin in uredniških odborov (direktor je tudi član Upravnega odbora portala Kamra). Redno se bodo udeleževali sestankov in aktivno sodelovali v delovnih skupinah, obveščali in koordinirali aktivnosti na našem območju.

Sodelovanje z Narodno in univerzitetno knjižnico v Ljubljani:

Z nacionalno knjižnico bomo sodelovali pri nakupu podatkovnih zbirk v sodelovanju s konzorcijem COSEC, preko katerega izvajamo nakup e-vira Press Reader, pri izvajanju zagotavljanja storitve oddaljenega dostopa do podatkovnih zbirk in pri koordinaciji izločanja in usmerjanja knjižničnega gradiva, ter posredovali sezname izločenega gradiva z območja.

Sodelovali bomo s službo za digitalizacijo glede politike trajnega ohranjanja digitalnega gradiva in potencialnih rešitev na tem področju.

Tako zaposleni iz osrednje območne knjižnice kot tudi zaposleni iz splošnih knjižnic na območju se bomo udeleževali izobraževanj, ki jih bo nudila nacionalna knjižnica.

Koordinacija dejavnosti splošnih knjižnic za knjižnični sistem ter projektov na nacionalni ravni

V okviru koordinacije dejavnosti in projektov splošnih knjižnic za knjižnični sistem so načrtovani programski materialni stroški za načrtovane aktivnosti in izvedbo projektov.

Del programskih materialnih stroškov bo namenjen financiranju aktivnosti za usklajeno načrtovanje, usmerjanje, koordinacijo, podporo in evalvacijo dejavnosti, vključenih v programih osrednjih območnih knjižnic. V letu 2024 bo v okviru nacionalne koordinacije in s sodelovanjem koordinatorjev iz vseh OOK pripravljen dokument Usmeritve za izvajanje posebnih nalog osrednjih območnih knjižnic z razvojnimi cilji za obdobje 5 let, ki bo v prihodnje pomembna podlaga programom osrednjih območnih knjižnic. Usmeritve bodo povezane s programi in cilji, sprejetimi v okviru Strategije razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2022–2027, strateškega dokumenta, ki izhaja iz poslanstva splošnih knjižnic in vključuje usmeritve Agende 2030 ter vse ključne razvojne dokumente RS.

Vodenje in financiranje projektov bo potekalo v sodelovanju z drugimi deležniki na področju dejavnosti splošnih knjižnic (MK, NUK, NSKD, ZBDS, COSEC in drugi) po prioritetah, kot nadaljevanje projektov, ki so že v teku, in novih, ki bodo imeli podlago v navedenih Usmeritvah za izvajanje posebnih nalog osrednjih območnih knjižnic.

Pomembna aktivnost koordinacije dejavnosti splošnih knjižnic bo tudi v letu 2024 podpora kompetenčnim centrom in kompetenčnim vsebinam, ki za slovenski knjižnični prostor predstavljajo nov razvojni pristop. Poudarek bo na krepitvi povezovanja deležnikov nacionalne koordinacije in medsebojnega sodelovanja ter povezovanja na mednarodnem nivoju. Naslavljanje izzivov s posameznih področij bibliotekarske stroke bo potekalo preko delovanja in vzpostavljanja delovnih skupin.

Specifikacija programskih stroškov	Zaprošeni znesek MK (v evrih)	Drugi viri (v evrih)	Skupaj
Koordinacija dejavnosti in projektov za knjižnični sistem	6.000 €	0	6.000 €
Izvajanje vsebin za nudenje strokovne pomoči vsem knjižnicam območja	23.000 €	22.468 €	45.468 €
Programski stroški za izvajanje posebnih nalog OOK	37.000 €	3.123 €	40.123 €
Stroški skupaj:	66.000 €	25.591 €	91.591 €

Obrazložitev programskih stroškov:

Za izvajanje koordinacije dejavnosti in projektov splošnih knjižnic za knjižnični sistem predvidevamo programske stroške v višini 6.000 €, za izvajanje vsebin za nudenje strokovne pomoči vsem knjižnicam območja pa načrtujemo stroške v višini 45.468 €, programski stroški za izvajanje posebnih nalog bodo predvidoma znašali 40.123 €. Skupni strošek za izvajanje nalog nudenja strokovne pomoči knjižnicam na območju bo predvidoma znašal 91.591 €. **Ministrstvo nam je odobrilo sredstva v višini 66.000 €, ostale stroške (25.591 €) bo pokrila knjižnica sama.**

3. Koordiniranje zbiranja, obdelave in hranjenja domoznanskega gradiva za svoje območje⁵

Vsebina:

Koordinatorica OOK Ravne bo na območju koordinirala zbiranje informacij o zavezcancih za obvezni izvod in v sodelovanju s splošnimi knjižnicami na območju zavezance za oddajo obveznega izvoda sproti, s posebnim dopisom, obveščala o zakonskih obveznostih.

Koordinatorica bo vse informacije o zavezcancih za obvezni izvod, ki jih bomo pridobili s strani knjižnic na območju, posredovala NUK.

Med knjižnicami na območju bomo koordinirali popularizacijo posebnih zbirk (domoznanske) z vodenji, ogledi, razstavami, spletno stranjo, portalom Kamra in dLib. Z večjo domoznansko razstavo in manjšimi priložnostnimi razstavami bomo popularizirali gradivo iz posebnih zbirk na območju in koordinirali vodene ogleda za vse zainteresirane skupine.

Koordinirali bomo posebne tematske predstavitve digitaliziranega gradiva (dLib) in zgodbe na portalu Kamra v območnih knjižnicah. Tako bomo z vsebino digitaliziranega gradiva seznanili strokovne delavce knjižnic in hkrati tudi uporabnike in javnost na celotnem območju. Seveda pa bomo del dejavnosti ohranili tudi na spletu (spletni dogodki, predstavitve, ogledi, ...) oz. jih izvajali vzporedno.

Koordinirali bomo bibliografsko obdelavo domoznanskega knjižnega in neknjižnega gradiva, člankov, drobnih tiskov, antikvarnega ter rokopisnega gradiva. Morebitne probleme bomo reševali sproti (strokovna srečanja, razgovori, informacije po telefonu, e-pošti). Koordinirali bomo (med knjižnicami območja) pomoč in svetovanje pri obdelavi zahtevnejšega gradiva oz. gradiva z njihovega lokalnega območja. Načrtujemo več svetovanj, ki bodo potekala ali v fizični obliki ali preko spleta, telefona, el. pošte ...

V okviru območnosti se redno izvaja normativna kontrola imen domoznanskih avtorjev. Na našem območju pa bomo zaposleni v naši knjižnici koordinirali normativno kontrolo oz. osrednjim knjižnicam nudili strokovno pomoč pri razreševanju identitete domačih avtorjev in gesel.

Koordinatorica za domoznanstvo bo aktivno sodelovala v okviru delovne skupine za domoznanstvo, ki jo vodi Knjižnica Ivana Potrča Ptuj. Skupina za domoznanstvo ima v letu 2024 načrtovane pomembne in obširne aktivnosti: prizadevanja za rešitve na področju trajnega ohranjanja digitalnega gradiva, uskladitev in podpis dogovora z NUK, udeležbo na izobraževanjih in pričetek rednega vnosa gradiv v repozitorij, sodelovanje z NUK pri razvoju dodatnih funkcionalnosti dLib za potrebe splošnih knjižnic, kreiranje digitalnih zbirk na dLib, nadaljevanje aktivnosti, pregled in dopolnitev seznama domen, ki jih NUK zajema in arhivira, dokončanje aktivnosti, oblikovanje enotnih smernic glede dostopnosti domoznanskega gradiva, ki jih pripravljaja širša delovna skupina. Pri vseh bosta domoznanki iz KOK aktivno sodelovali.

Načrtujemo udeležbo na 2 do 3 sestankih delovne skupine domoznancev OOK, v živo v Mestni knjižnici Ljubljana ali preko spletne konference in udeležbo ter sodelovanje na dogodkih (3. delovno srečanje domoznancev, Domfest 2024).

Kamra:

Regijski portal Kamra je spletno mesto, ki združuje digitalizirane vsebine s področja domoznanstva v knjižnicah in drugih lokalnih kulturnih ustanovah. Digitalizirane vsebine so tako dostopne z enega mesta, kreirane pa v tistih organizacijah, ki so vsaka za svoje področje najbolj kompetentne. Kamra jim daje v uporabo brezplačno infrastrukturo in usposablja nove partnerje, da lahko tudi vsebine lokalnega pomena predstavijo v digitalni obliki preko svetovnega spleta. Sodelovali bomo pri razvijanju, vzdrževanju in koordinaciji portala KAMRA, koordinirali delo v regiji, pridobivali in povezovali aktivne partnerje, dodajali vsebine ter izvajali redakcijo.

⁵ Ministrstvo bo v okviru načrtovanih programskih vsebin za tretjo nalogo upoštevalo zlasti projekte digitalizacije domoznanskega gradiva, pomembnega za območje OOK.

Na območju Koroške poleg osrednje območne knjižnice delujejo tri osrednje knjižnice, v zadnjem času kot aktivni partner sodeluje tudi Knjižnica Ksaverja Meška Slovenj Gradec. Knjižnica Dravograd in Knjižnica Radlje ob Dravi same ne vnašajo vsebin na portal, so pa vsekakor pripravljene prispevati vsebine, ki jih vnaša območna urednica.

S Koroškim pokrajinskim muzejem že vrsto leto tvorno sodelujemo s kvalitetnimi vsebinami, ki jih kot zgodbe na portal vnese območna urednica. Aktivno navezujemo stike s posamezniki - zbiralci domoznanskega gradiva ter publicisti. Tudi nekatera lokalna društva so pokazala interes za sodelovanje s prispevanjem gradiva, večinoma vsebin zbornikov, izdanih ob jubilejih.

V letu 2024 na območju načrtujemo: vnos štirih novih digitalnih zbirk. Eno zbirko bo prispevala Knjižnica Ksaverja Meška Slovenj Gradec, vnos izbranih domoznanskih novic z območja v sodelovanju s sorodnimi inštitucijami.

Sodelovali bomo na izobraževanjih, sestankih in delovnih skupinah ter v uredniškem odboru portala Kamra. Z vnašalko vsebin iz Knjižnice Ksaverja Meška Slovenj Gradec in drugimi potencialnimi vnašalci bo svetovanje potekalo individualno, preko telefona ali video povezav.

Promocija portala bo potekala s tematskim zbiranje spominov z naslovom ODKRITI SPOMIN., javnosti bomo predstavljali novo digitalizirano gradivo ter zbirke na portalu Kamra in dLib, objava v občinskih glasilih.

Obrazi slovenskih pokrajin

Urednica portala Obrazi slovenskih pokrajin na našem (Koroškem) območju bo aktivno sodelovala v okviru delovne skupine urednikov (za koordiniranje in portal je sicer pristojna/zadolžena Mestna knjižnica Kranj). Nacionalni domoznanski portal Obrazi slovenskih pokrajin (v nadaljevanju OSP) je spletni biografski leksikon znanih osebnosti slovenskih pokrajin ter Slovencev v zamejstvu in po svetu. Uredništvo za leksikon Korošci (vključno s Slovenci v zamejstvu in po svetu) je v Koroški osrednji knjižnici dr. Franca Sušnika. Na portal dodajamo prepoznavne koroške obraze, ki so bili rojeni ali so se šolali na slovenski in avstrijski strani Koroške, in so odsev kakovosti bivanja v kraju. Tudi v letu 2024 bomo spodbujali ljudi k sodelovanju s predlogi gesel in poskušali pridobiti še kakšnega vnašalca, da bo nabor gesel na letni ravni višji. Portal OSP bomo promovirali na spletni strani knjižnice in družbenem omrežju Facebook, na razpolago bo tudi promocijsko gradivo. Prispevali bomo nova gesla za portal in koordinirali ter obveščali potencialne vnašalce na območju (Koroška in Koroška v Avstriji) o izobraževanjih ter jim svetovali in pomagali pri morebitnih težavah in vprašanjih.

Digitalizacija:

Projekt digitalizacije je posebej obrazložen v prilogi 2.

Promocija območnosti:

Nadaljevali bomo s promocijo in predstavitvami vseh nalog OOK, posebnostmi Koroške osrednje knjižnice kot območne knjižnice (predstavitve v knjižnicah, medijih ...). Uporabnike in širšo javnost bomo seznanjali z dostopom do e-virov, ki je zagotovljen za vse splošne knjižnice in njihove enote na območju. Promovirali bomo portal Obrazi slovenskih pokrajin. Dejavnosti in storitve bomo predstavili javnosti na tiskovnih konferencah in drugih prireditvah. Predvsem pa virtualno na spletni strani knjižnice in FB profilu knjižnice.

Popularizirali bomo območno domoznansko zbirko s posebnimi zbirkami z vodenji, ogledi, razstavami, spletno stranjo, objavami v medijih ... Predstavljali bomo možnosti, ki jih ponujata območna zbirka in lokalna bibliografija območja Koroške (Carinthaca) za izvedbo raziskovalnih in seminarskih nalog.

Osrednjim knjižnicam in uporabnikom na območju bomo ponudili možnost posebnih tematskih predstavitev digitaliziranega gradiva. Tako bomo z vsebino digitaliziranega gradiva seznanili strokovne delavce knjižnic in hkrati tudi uporabnike in javnost na območju

Prav tako bomo javnosti predstavljali vsebine na portalu KAMRA.

Promovirali bomo skupno spletno stran slovenskih splošnih knjižnic Knjiznice.si in vse dejavnosti in storitve, povezane z delovanjem osrednjih območnih knjižnic.

Specifikacija programskih stroškov	Zaprošeni znesek MK (v evrih)	Drugi viri (v evrih)	Skupaj
Digitalizacija (1. prioriteta)	5.000 €		5.000 €
Stroški skupaj:	5.000 €		5.000 €

Obrazložitev programskih stroškov:

Digitalizacija 1. prioritete obsega raznovrstne tipe gradiva (fotografije, zemljevidi, negativi na steklu, rokopisi, tisk). Gre za nadaljevanje že pred nekaj leti začete digitalizacije dragocenega gradiva iz posebnih zbirk in zapuščin. Digitalizacijo bo izvajal izbrani zunanji partner.

Načrtujemo digitalizacijo cca. 4034 strani po specifikaciji stroškov:

- originalne risbe, slike večji format: 292 str. x 2,63 € + 22%DDV = **935 €**,
- zemljevidi velikih formatov : 340 str. x 3,45 € + 22%DDV = **1431 €**,
- negativi na steklu: 654 str. x 0,74 € + 22%DDV = **589 €**,
- kataložni rokopisni listi: 1900 str. x 0,44 € + 22%DDV= **1019 €**,
- fotografije in tiskano gradivo: 848 str. x 0,80 € + 22%DDV= **827 €**
- priprava in obdelava skenogramov: 10 ur x 18 € + 22%DDV= **219 €**

Skupaj: 4034 strani, ocena stroškov: 5020 € = cca. 5.000 €

4. Usmerjanje izločenega knjižničnega gradiva s svojega območja

Vsebina:

Izločanje in odpis knjižničnega gradiva predstavljata pomemben element za izgradnjo kakovostne in učinkovite knjižnične zbirke. Uspešnost izločanja in odpisa gradiva se meri z aktualnostjo zbirke, z obratom zbirke, pa tudi z zunanjim videzom gradiva v zbirki. Prav aktualnost zbirke je poleg izbora gradiva, ki ga uvrščamo v zbirko, zelo odvisna od izločanja in odpisovanja gradiva. Cilj je ustrezna knjižnična zbirka v vsaki knjižnici na območju in ustrezno usmerjanje izločenega gradiva na območju. Koroška osrednja knjižnica bo, kot že vsa leta doslej, izločeno in odpisano gradivo z območja usmerjala. Pri koordinaciji izločanja in usmerjanja knjižničnega gradiva bomo ravnali v skladu z Navodili za izločanje in odpis knjižničnega gradiva Narodne in univerzitetne knjižnice in Navodil za izločanje in odpis knjižničnega gradiva Koroške osrednje knjižnice. Pričakujemo vsaj po en seznam izločenega gradiva letno iz vsake splošne knjižnice na območju. Sezname izločenega gradiva bomo posredovali Narodni in univerzitetni knjižnici, nato bomo z njimi samostojno razpolagali. Tudi sicer bomo pri vprašanju izločanja in odpisa knjižničnega gradiva individualno svetovali knjižnicam na območju.

Specifikacija programskih stroškov	Zaprošeni znesek MK (v evrih)	Drugi viri (v evrih)	Skupaj
Usmerjanje izločanja	0 €		0 €
Stroški skupaj:	0 €		0 €

Obrazložitev programskih stroškov: Nalogo usmerjanja izločenega gradiva bomo koordinirano izvajali kot vsako leto, posebej pa za sredstva programskih stroškov na tej postavki **ne zaprošamo, saj so všteta v specifikacijo stroškov pri splošnih programskih stroških za izvajanje posebnih nalog OOK.**

II. Specifikacija stroškov (v EUR)⁶

Program OOK za leto 2024	MK	Drugi viri	Skupaj
Zagotavljanje povečanega in zahtevnejšega izbora knjižničnega gradiva in informacij	9.500 €	1.500 €	11.000 €
Nudenje strokovne pomoči vsem knjižnicam svojega območja	66.000 €	25.591 €	91.591 €
Koordiniranje zbiranja, obdelave in hranjenja domoznanskega gradiva za svoje območje	5.000 €	0	5.000 €
Usmerjanje izločenega knjižničnega gradiva s svojega območja	0	0	0
STROŠKI SKUPAJ	80.500 €	27.091	107.591

Pripravil(a): Simona Šuler Pandev

Datum: 1.3.2024

žig

Podpis odgovorne osebe:

⁶ Podrobnejša specifikacija stroškov programa OOK za leto 2024 v posebni prilogi.

PRILOGA 1: Načrt izvedbe kompetenčne vsebine v letu 2024

Kratko vsebinsko poročilo o izvedeni kompetenčni vsebini v letih 2022 in 2023

V letih 2022 in 2023 smo si zadali splošne in izvedbene cilje, ki smo jih uresničevali z naslednjimi izvedenimi storitvami in dejavnostmi:

-vključevanje ranljivih ciljnih skupin v dejavnosti knjižnice:

Tako v letu 2022, kot tudi v letu 2023, smo v aktivnosti in dejavnosti knjižnice vključevali uporabnike ranljivih ciljnih skupin. Z njimi smo sodelovali pri pripravi tekstov v lahkem branju; v letu 2022 smo npr. izdali brošuro »Obisk knjižnice«. V letu 2023 smo v lahkem branju pripravili dogovor o prostovoljskem delu, v lahko branje smo priredili izbrana vabila, ki jih razpošilja knjižnica. V pripravi je spletna stran Koroške osrednje knjižnice dr. Franca Sušnika v lahkem branju. Uporabnikom je na voljo seznam gradiv v lahkem branju, po želji jim gradivo tudi dostavimo na dom ali v bivanjsko enoto (storitvi »knjižnica na obisku« in »osebni knjižničar«). Nudili smo izobraževanja za uporabo knjižnice, brezplačen vpis in izposoja, možnost podaljšanja rokov izposoje in rezervacij, izjeme pri oprostitvi zamudnine, itd.

Uporabnikom ranljivih ciljnih skupin smo ponudili možnost opravljanja prostovoljskega dela v knjižnici; trenutno prihaja uporabnica enkrat tedensko po eno uro. Med drugim jo usposabljam tudi za vodenja po zbirki Berem zlahka.

-sodelovanje z različnimi organizacijami/ društvi:

V obeh letih smo sodelovali z:

- Zavodom Risa: na področju lahkega branja, testnih bralcev, izobraževanj in strokovne pomoči;
- VDC-ji in CUDV Črna na Koroškem: zanje smo pripravili in izvedli bralna srečanja in obiske v knjižnici; pripravljali smo jim gradivo, sodelovali so pri »Predšolski bralni znački Petra Nosa« in pri bralni znački za odrasle »Korošci pa bukve beremo«; (za obe bralni znački smo izvedli zaključke v njihovih prostorih);
- Domom starejših na Fari, Prevalje: priprava in izposoja gradiva, mesečna bralna srečanja in sodelovanje pri bralni znački za odrasle »Korošci pa bukve beremo« (vključno z zaključno prireditvijo).

-strokovna pomoč knjižnicam na področju lahkega branja:

V obeh letih smo knjižnicam, ki so pokazale zanimanje (npr. Tolmin, Domžale, Velenje, Radlje ob Dravi, Celje, Šmarje pri Jelšah, Radovljica, Center za usposabljanje Elvire Vatovec Strunjan, Mestna knjižnica Kranj) ponudili pomoč in informacije glede lahkega branja in zbirke Berem zlahka. Po želji smo jim pošiljali priročnik Celostne grafične podobe Berem zlahka, ki ga lahko druge knjižnice v celoti prevzamejo. Na ta način stremimo k poenotenemu označevanju in opremljanju gradiva, ki je namenjeno uporabnikom ranljivih ciljnih skupin. Tistim knjižnicam in posameznikom, ki so se prijaviili na prejemanje obvestil kompetenčnega centra, smo le-ta redno pošiljali. V ta namen smo pripravili članek na Blogu Cobiss, članek v Knjižničarskih novicah, intervju na spletni strani Dostopno- RTV SLO, strokovno srečanje Bralna kultura (v sodelovanju z Mariborskim, s Celjskim in Koroškim društvom bibliotekarjev). Aprila 2023 smo v Koroški osrednji knjižnici izvedli predavanje in delavnico z naslovom »Lahko pomagam? - pristop k ranljivim ciljnim skupinam«, ki je bilo namenjeno knjižnicam koroškega območja in pripravljeno v sodelovanju z Društvom bibliotekarjev Koroške; v maju 2023 pa predavanje o Kompetenčnem centru za lahko branje na Učnem centru MKL.

-udeležba na seminarjih, izobraževanjih in drugih strokovnih usposabljanjih:

V letu 2022 so se članice delovne skupine kompetenčnega centra za lahko branje udeležile naslednjih strokovnih izpopolnjevanj:

- spletni seminar Lahko branje in dostopne informacije,
- spletni seminar Inkluzivnost splošnih knjižnic,
- strokovno srečanje Bralna kultura in posebne zbirke,
- PERLSI- spletno usposabljanje,
- spletno izobraževanje AccessCult,
- Train2validate: Easy to Read Internet,
- spletno izobraževanje Ustvarjanje družbenih zgodb za nevrolško raznolike osebe.

V letu 2023 so se članice delovne skupine kompetenčnega centra za lahko branje udeležile naslednjih strokovnih izpopolnjevanj:

- spletni seminar Knjižnica in starejši (MKL),
- spletni seminar Knjižnica in ljudje z oviranostmi (MKL),
- predavanje z delavnico »Lahko pomagam? – pristop k ranljivim ciljnim skupinam«,
- predavanje Gluhota in komunikacija,
- predavanje Skotopični sindrom,
- predavanje Prilagojeno pripovedovanje in komuniciranje (MKL; udeležba in delno izvedba),
- mednarodno strokovno srečanje Train2validate (v Ljubljani),
- delavnica 20 minut za lahko branje (v Kopru in Kranju),
- izobraževanje Priseljenske in priseljenci v knjižnicah in knjigah,
- mednarodna konferenca SELSI.

realizirani izvedbeni cilji:

Med letoma 2022 in 2023 smo realizirali naslednje:

- izvedli smo anketo o poznavanju lahkega branja v slovenskih splošnih knjižnicah in v letu 2023 objavili članek v Knjižničarskih novicah,
- julija 2023 smo na COBISS blogu objavili članek o prvem letu delovanja Kompetenčnega centra za lahko branje,
- v lahko branje smo priredili spletno stran Koroške osrednje knjižnice (stran je še v pripravi in čaka na testiranje s strani testnih bralcev) in druge pomembne dokumente (npr. pogodba o prostovoljskem delu),
- osnovne informacije o knjižnici smo objavili v brošuri »Obisk Koroške osrednje knjižnice«, ki je na voljo v tiskani obliki in na spletu,
- na spletnem portalu Dostopno- RTV SLO so objavili intervju o delu Kompetenčnega centra za lahko branje,
- v letu 2022 smo objavili prispevek o Kompetenčnem centru za lahko branje v Ravenskih razgledih,
- izvajali smo predstavitve lahkega branja in delovanja kompetenčnega centra, in sicer: na strokovnem srečanju smo predstavili strokovni prispevek z naslovom »Berem zlahka- posebna zbirka Kompetenčnega centra za lahko branje v Koroški osrednji knjižnici«; za knjižnice koroškega območja smo pripravili predavanje z delavnico »Lahko pomagam? – pristop k ranljivim ciljnim skupinam« in na Učnem centru MKL predavanje z naslovom »Kompetenčni center za lahko branje«,
- izvajali smo različne aktivnosti za promocijo in predstavitev Kompetenčnega centra za lahko branje, in sicer razne delavnice za uporabnike lahkega branja, objave na Facebook in Instagram profilu knjižnice; Kompetenčni center za lahko branje smo promovirali tudi na raznih javnih dogodkih: Dan za spremembe, Dan za lahko branje, Ravenski dnevi, itd.,

- spremljali smo novosti na področju lahkega branja in o tem obveščali zainteresirano javnost.

Podatki o načrtovani kompetenčni vsebini za leto 2024:

Naziv	Kompetenčni center za lahko branje
Izvajalec	Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika Ravne na Koroškem
Partner(ji)	<p>Pri izvajanju storitev in dejavnosti na področju lahkega branja v Koroški osrednji knjižnici sodelujemo z različnimi posamezniki in organizacijami, s čimer pripomoremo k dejavnejšemu vključevanju ranljivih ciljnih skupin v družbo. Sodelujemo s/z:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Centrom za usposabljanje, delo in varstvo CUDV Črna na Koroškem - Zavodom Risa, Centrom za splošno, funkcionalno in kulturno opismenjevanje - Domom starejših na Fari, Prevalje - Osnovno šolo Juričevega Drejčka Ravne na Koroškem - Zvezo Sožitje, zvezo društev za pomoč osebam z motnjami v duševnem razvoju Slovenije - Društvom upokojencev Ravne na Koroškem - Medgeneracijskim centrom Ravne na Koroškem - Društvom invalidov Mežiške doline - Zvezo Sožitje- zvezo društev za pomoč osebam z motnjami v duševnem razvoju Slovenije - Ozaro Slovenije, pisarno za informiranje in svetovanje Ravne na Koroškem - Osnovno šolo Juričevega Drejčka Ravne na Koroškem - MOCIS, Centrom za izobraževanje odraslih Ravne na Koroškem - Centrom za socialno delo Ravne na Koroškem - Univerzo v Mariboru, Pedagoško fakulteto - Integra inštitutom, zavodom za razvoj človekovih potencialov - Društvom Altra - Društvom Mavrica izzivov - splošnimi in šolskimi knjižnicami na območju Koroške - koroškimi vrtci in šolami
Pridobljen status kompetenčnega centra	Da, v letu 2022 nam Združenje splošnih knjižnic podelilo status kompetenčnega centra za lahko branje.
Utemeljitev potrebe po kompetenčni vsebini	<p>V Sloveniji pi razvoju in uporabi lahkega branja zaostajamo za zahodnimi in severnimi evropskimi državami, zato nujno potrebujemo nove metode, znanja in didaktična gradiva, njihovo razširjanje in sistematično ureditev področja. Po podatkih različnih raziskav, tudi mednarodnih, več kot 25% odrasle populacije ne dosega pričakovane stopnje bralnih in pisnih spretnosti ob zaključku osnovne šole. Podobno ugotavlja Andragoški center Slovenije, ki je leta 2016 objavil rezultate mednarodne raziskave o kompetencah odraslih- PIAAC 2016. Na podlagi teh</p>

	<p>podatkov ima vsak četrti odrasli prebivalec Slovenije slabše razvite bralne spretnosti, kar je precej pod povprečjem članic Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD). V okviru dvoletnega projekta (2017- 2019) Lahko je brati: razvoj temeljnih usmeritev, metod, didaktičnih gradiv in spremljajočih orodij za lahko branje v Sloveniji, smo v okolju, kjer deluje Koroška osrednja knjižnica, izvedli anketo in na podlagi dobljenih rezultatov ugotovili, da so potrebe po razvoju tega področja velike. Pri svojem delu opažamo tudi vedno večje povpraševanje po tovrstnem gradivu. Vsi ti pridobljeni rezultati in izkušnje nakazujejo, da ranljive ciljne skupine za aktivno vključevanje v družbo potrebujejo razvoj lahkega branja.</p> <p>Tudi drugim knjižnicam svetujemo, da najprej analizirajo okolje in na podlagi dobljenih rezultatov ugotovijo potrebe, ki predstavljajo izhodišča za nadaljnji razvoj.</p> <p>Pomena razvoja področja lahkega branja se morajo zavedati tudi ustanove in društva, ki z lahko berljivimi informacijami lažje dosežejo svoje uporabnike in delajo z njimi, jih informirajo in jim dajejo nasvete. Po drugi strani lahko učinkoviteje identificirajo potrebe svojih uporabnikov, pridobijo nove člane in razširijo svojo ponudbo glede na potrebe in želje ranljivih ciljnih skupin. Na ta način gradimo inkluzivno skupnost.</p>
<p>Opredelitev ciljne skupine uporabnikov na širšem območju</p>	<p>Splošne knjižnice so pomembne kulturne institucije v lokalnih skupnostih ter hkrati izobraževalna in informacijska središča, ki ustvarjajo pogoje za razvoj posameznika in njegovo aktivno vključevanje v družbo. Lahko branje za funkcioniranje v družbi potrebujejo tisti ljudje, ki so slabše pismeni. Ko mu omogočimo dostop do informacij, ta oseba lažje komunicira z okoljem. Na ta način zadovoljuje svoje potrebe in uresničuje svoje temeljne človeške pravice. Aktivno so lahko v družbo vključeni le posamezniki, ki so informirani in jim je omogočena učinkovita komunikacija. To velja tako za področje kulture, kot tudi izobraževanja, sociale in zdravstva.</p> <p>Ciljna skupina so uporabniki lahkega branja, ki jih uvrščamo v dve skupini:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ljudje, ki zaradi različnih oviranosti trajno potrebujejo lahko berljive informacije in publikacije (npr. ljudje, ki doživljajo disleksijo, motnjo v duševnem razvoju, motnje avtističnega spektra, demenco ali afazijo, osebe z nevropsihičnimi težavami, gluhi in naglušni, gluho-slepi, slepi in slabovidni, itd.), - ljudje, ki imajo slabše razvito veščino branja ali slabo poznajo jezik in sčasoma mogoče ne bodo več imeli potrebe po lažje berljivih tekstih (npr. priseljenci, neizkušeni bralci, otroci, ki svoje jezikovne kompetence šele razvijajo, ...)
<p>Usklajenost načrtovane</p>	<p>/</p>

vsebine med knjižnicami ⁷	
Pričakovani splošni cilji	<p>Pričakovani splošni cilji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dejavno vključevanje ranljivih ciljnih skupin v aktivnosti knjižnic - knjižničarsko osebje, ki je usposobljeno na področju lahkega branja - promocija prepoznavnosti lahkega branja na lokalnem nivoju tako med uporabniki kot tudi strokovnjaki - sodelovanje s posamezniki in z različnimi društvi in organizacijami (centri za izobraževanje odraslih, različne organizacije s področja varstva ljudi z ovirami, varstva starejših in s področja vzgoje in izobraževanja) - poenoteno delovanje knjižnic na področju lahkega branja - enotno opremljanje knjižničnega gradiva (piktogrami, vsebinska in formalna obdelava) - enotno komunikacijsko in računalniško opremljanje - še večji vpliv območnih knjižnic na nadaljnji razvoj splošnih knjižnic (da v svoje aktivnosti in programe vključujejo vse uporabnike ranljivih ciljnih skupin, da imajo gradivo prosto dostopno in postavljeno na zanje prilagojen način in omogočen dostop do storitev in dejavnosti za vse)
Pričakovani izvedbeni cilji v letu 2024	<p>Pričakovani izvedbeni cilji v letu 2024:</p> <ul style="list-style-type: none"> - okrepitev sodelovanja s knjižnicami, ki se prav tako bolj posvečajo ranljivim ciljnim skupinam (Pokrajinska in študijska knjižnica Murska Sobota- druge kompetenčne vsebine: knjižnična dejavnost in storitve za pripadnike romske skupnosti v splošnih knjižnicah; Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto- druge kompetenčne vsebine: posebne skupine uporabnikov v splošnih knjižnicah) - izobraževanje in usposabljanje strokovnih delavcev- knjižničarjev (na temo lahkega branja, izbora literature, dela z uporabniki ranljivih ciljnih skupin, itd.) - izvajanje delavnic za uporabnike lahkega branja (za samostojno uporabo knjižnice, predstavitev dejavnosti in storitev) - prijave na različne projekte na temo lahkega branja - dopolnjevanje zbirke Berem zlahka z novim gradivom - svetovanje in izobraževanje splošnih knjižnic pri izvajanju storitev in dejavnosti za uporabnike lahkega branja - strokovno spremljanje novosti na izbranem področju in razvojno delovanje

⁷ V primeru, da v načrtovani kompetenčni vsebini sodeluje več knjižnic, le-te sredstva načrtujejo v sorazmernih deležih.

	<ul style="list-style-type: none"> - priprava in objava strokovnega članka in poljudnih člankov na področju lahkega branja - skrb za promocijo lahkega branja - priprava priporočilnega bralnega seznama za bralce z disleksijo (s pomočjo strokovnjakov za disleksijo) - izdelava kompletov za nadomestno dopolnilno komunikacijo (v sodelovanju z Društvom Mavrica izzivov) - vzpostavitev novega portala »Beremzlahka.si« v partnerstvu z Zavodom Risa - priprava in izvedba strokovnega srečanja ob dnevu lahkega branja v sodelovanju z Zavodom Risa
<p>Načrtovane aktivnosti v letu 2024</p>	<p>Pričakovane cilje v letu 2024 bomo izpeljali z načrtovanjem in izvajanjem naslednjih aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ob vpisu brezplačna članarina - podaljšan rok izposoje gradiva (po dogovoru) - podaljšan rok rezervacije gradiva (po dogovoru) - izbira in pomoč »osebnega knjižničarja« - priprava seznama gradiv v lahkem branju - bralne skupine - bralna srečanja - tematska predavanja - vodenje po knjižnici - bibliopedagoške ure - računalniško opismenjevanje (storitev »E-seniorji« in po individualnem dogovoru) - individualno izobraževanje za samostojno uporabo knjižnice - Knjižnica na obisku: dostava knjig na dom dolgotrajno bolnim, ostarelim in invalidom (omogočamo tudi pošiljanje knjig po pošti) - Knjižna paberkovanja (mesečna srečanja starejših ob knjigah) - Korošci pa bukve beremo (bralna značka za odrasle, ki poteka tudi v lahkem branju in vključuje stanovalce domov in varstveno delovnih centrov) - Bralna srečanja v domu starejših na Fari, Prevalje - priprava, dopolnjevanje in posredovanje seznama gradiva v lahkem branju - priprava prilagojene spletne strani v lahkem branju - predelava pomembnih besedil na spletni strani knjižnice - priprava strokovnega in poljudnih člankov na področju lahkega branja - izdelava strokovnih priporočil za razvoj lahkega branja na področju knjižničarstva - izobraževanja delovne skupine kompetenčnega centra - izvajanje delavnic za uporabnike lahkega branja (izobraževanje za samostojno uporabo knjižnice, predstavitev dejavnosti in storitev, itd.)

	<ul style="list-style-type: none"> - izvedba izobraževanj za strokovne delavce-knjižničarje (izobraževanje s področja lahkega branja, predstavitev in izbor literature, delo z uporabniki ranljivih ciljnih skupin, itd.) - svetovanje splošnim knjižnicam pri izvajanju storitev in dejavnosti za uporabnike lahkega branja - redno strokovno spremljanje novosti na strokovnem področju in razvojno delovanje - sodelovanje pri prijavah na različne projekte - skrb za promocijo lahkega branja - svetovanje Slovenski študijski knjižnici, Celovec pri postavitvi zbirke Berem zlahka - izvajanje prostovoljskega dela v knjižnici (na podlagi sklenjenega dogovora, enkrat tedensko, prostovoljka iz CUDV Črna, VDC Ravne), - navezovanje in aktivno iskanje strokovnjakov, ki bi bili pripravljeni sodelovati pri pripravi seznama za bralce z disleksijo - sodelovanje z Društvom Mavrica izzivov pri pripravi kompletov za nadomestno in dopolnilno komunikacijo - povabilo območnim knjižnicam pri sooblikovanju portala »Beremzlahka.si« - vzpostavitev tesnejših stikov s knjižnicami, ki se ukvarjajo s podobnimi kompetenčnimi vsebinami kot mi - izvedba srečanja med knjižnicami, ki se prav tako ukvarjajo z ranljivimi ciljnimi skupinami - povečanje svetovalne vloge kompetenčnega centra na nacionalnem nivoju - vzpostavitev aktivnejšega stika z založniki (cilj: večja produkcija knjig v lahkem branju)
Terminski načrt	<p>Aktivnosti izvajamo skozi vse leto, ker gre v večini primerov za kontinuirane cilje. V prvi polovici leta 2024 načrtujemo vzpostavitev spletne strani v lahkem branju; nameravamo pa tudi izdelati komplete za nadomestno dopolnilno komunikacijo v sodelovanju z Društvom Mavrica izzivov. Strokovni dogodek za lahko branje bomo v sodelovanju z Zavodom Risa izpeljali ob dnevu za lahko branje. V drugi polovici leta bomo pripravili srečanje med knjižnicami, ki se ukvarjajo z ranljivimi ciljnimi skupinami, načrtujemo pa tudi izdelavo strokovnih priporočil za razvoj lahkega branja na področju knjižničarstva.</p>
Način izvedbe	<p>Cilje, ki jih želimo doseči, bodo izvedli za to področje usposobljeni bibliotekarji, in sicer s/z:</p> <ul style="list-style-type: none"> - priredbo besedil na spletni strani naše knjižnice, - pregledom literature in pripravo strokovnih priporočil za razvoj lahkega branja na področju knjižničarstva, - organiziranjem, vodenjem in izvajanjem vseh naštetih aktivnosti tako za uporabnike, kot tudi za strokovne delavce.

<p>Zagotavljanje nadzora nad kakovostjo izvedbe</p>	<p>Kakovost izvedbe bomo sproti preverjali s pomočjo kazalnikov in kriterijev za dostopnost knjižnic (izdelani so bili v okviru projekta Lahko je brati in so predstavljeni v strokovni monografiji Lahko je brati: lahko branje za strokovnjake). V nadaljevanju so navedeni temeljni oziroma osnovni kazalniki in kriteriji, ki jih po potrebi vsaka knjižnica dopolnjuje glede na okolje, v katerem deluje.</p> <p>Kazalniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - število enot in naslovov knjižničnega gradiva v lahkem branju, - letni prirast števila enot v lahkem branju- nakup, - število izposojenih enot knjižničnega gradiva v lahkem branju, - število storitev, dejavnosti in projektov, namenjenih vključevanju uporabnikov s posebnimi potrebami, - število organiziranih obiskov knjižnice, - število organizacij iz lokalnega okolja, s katerimi knjižnica sodeluje. <p>Kriteriji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dostop do knjižnice in knjižničnih prostorov, - dostop do gradiva in informacij, - ustrezna postavitve gradiva v lahkem branju, - opremljenost z informacijsko- komunikacijsko tehnologijo, - ustrezno izobražen in usposobljen knjižnični kader, ki se stalno strokovno izpopolnjuje.
<p>Pričakovani učinki na razvoj knjižnične dejavnosti na širšem območju</p>	<p>Med glavne pričakovane pozitivne učinke štejemo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - boljše poznavanje in prepoznavnost področja lahkega branja na lokalni in območni ravni med javnostjo in strokovno javnostjo, - enotno delovanje knjižnic na področju lahkega branja, - enotno komunikacijsko in računalniško opremljanje, - enotno opremljanje knjižničnega gradiva (piktogrami, vsebinska in formalna obdelava), - strokovno usposobljeno knjižničarsko osebje, - priprava in izvedba skupnih projektov, - dejavnejše vključevanje ranljivih ciljnih skupin v čim več aktivnosti knjižnic, - povečan vpliv območnih knjižnic na nadaljnji razvoj splošnih knjižnic, - okrepitev sodelovanja s posamezniki in z različnimi organizacijami (organizacije s področja varstva ljudi z ovirami, varstva starejših, s področja vzgoje in izobraževanja, centri za izobraževanje odraslih, itd.).
<p>Pričakovana dostopnost rezultatov za uporabnike na širšem območju</p>	<p>Za uporabnike na širšem območju glede dostopnosti rezultatov pričakujemo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - da bi uporabniki vseh splošnih knjižnic dostopali do gradiva, dejavnosti in storitev na poenoten način,

	<ul style="list-style-type: none"> - enotno delovanje knjižnic na področju lahkega branja, - enotno komunikacijsko in računalniško opremljanje, - enotno opremljanje knjižničnega gradiva (piktogrami, vsebinska in formalna obdelava), - priprava in izvedba skupnih projektov, - še bolj dejavno vključevanje ranljivih ciljnih skupin v čim več aktivnosti knjižnic, - aktivnejše vključevanje uporabnikov lahkega branja (testni bralci), - okrepitev sodelovanja s posamezniki in z različnimi organizacijami, ki se pri svojem delu prav tako bolj posvečajo ranljivim ciljnim skupinam, - povečan vpliv območnih knjižnic na nadaljnji razvoj splošnih knjižnic.
<p>Načrtovane oblike predstavitve rezultatov</p>	<p>Rezultate našega dela bomo predstavljali na naslednje načine:</p> <ul style="list-style-type: none"> - promocija preko spletne in Facebook strani in Instagrama, - objave poljudnih in strokovnih člankov, - organizacija razstav in dogodkov, ki javnosti predstavljajo lahko branje - predstavitve na konferenci, posvetu ali srečanju, - sodelovanje pri projektih, - izvedbe sodelovalnih dogodkov z lokalnimi društvi in organizacijami (CUDV Črna na Koroškem, Zavod Risa, Dom starejših na Fari, Društvo upokojencev Ravne na Koroškem, itd.), - priprava delavnic za uporabnike lahkega branja (izobraževanje za samostojno uporabo knjižnice, predstavitev dejavnosti in storitev, itd.), - izvajanje izobraževanj za knjižničarje (izobraževanje s področja lahkega branja, predstavitev in izbor literature, delo z uporabniki ranljivih ciljnih skupin, itd.).
<p>Nadaljnje razvojne možnosti načrtovane vsebine</p>	<p>Rezultati raziskav in izkušnje nakazujejo, da so potrebe po razvoju na področju lahkega branja velike. Knjižnice morajo zakonsko poskrbeti, da uporabnikom ranljivih ciljnih skupin ponujajo primerne storitve in dejavnosti ter zbirko gradiva. Pomembno je, da so tudi spletne strani knjižnic dostopne in njihove vsebine prirejene v lahko branje. Priporočamo tudi priredbo vabil v lahko branje, in sicer za prireditve, ki bi lahko bile zanimive uporabnikom ciljnih skupin. Idealno bi bilo, da bi bile vse pomembne informacije napisane v lažje razumljivem (dostopnem) jeziku. Pomembno je tudi stalno strokovno izpopolnjevanje strokovnih delavcev. Na ta način lahko dosežemo enotno delovanje splošnih knjižnic na področju lahkega branja. Stremimo k promociji področja lahkega branja na območnem in nacionalnem nivoju. Želimo si vzpostaviti skupno spletno knjižnico lahkega branja, nov portal »Beremzlahka.si« (v sodelovanju z</p>

	Zavodom Risa), pri čemer vidimo možnost razširitve območnih vsebin. V dolgoročnem načrtu v sklopu te spletne strani je načrtovano tudi vključevanje ostalih osrednjih območnih knjižnic, in sicer z vzpostavitvijo 10 območnih urednikov, ki bi delovali na določenem območju, skrbeli za aktualne informacije vsak na svojem območju in te informacije (napisane v lahkem branju oziroma dostopnem jeziku) objavljali na skupnem portalu.
Ocena stroškov (v EUR)	45.468 €

Kratka predstavitev načrtovane kompetenčne vsebine (500–1000 znakov brez presledka):

Kot kompetenčni center skrbimo za poglobljeno poznavanje in razvoj lahkega branja na področju knjižničarstva. Načrtovane aktivnosti v letu 2024 so:

- sodelovanje s ciljnim uporabniki kompetenčnega centra (razne prilagoditve, ugodnosti, bralna srečanja, skupine, itd.);
- sodelovanje z različnimi ustanovami (nadaljevanje in okrepitev sodelovanja; npr. z Zavodom Risa, CUDV Črna, itd.);
- promocija kompetenčnega centra in lahkega branja (redno objavljane podatkov, novosti, novic; objave novosti na socialnih omrežjih knjižnice, pošiljanje e- poštne obvestil);
- priprava, dopolnjevanje in posredovanje seznama gradiv v lahkem branju;
- predelava besedil na spletni strani knjižnice in spletna stran v lažje berljivi obliki;
- svetovanje in sodelovanje z drugimi splošnimi knjižnicami (glede področja lahkega branja in zbirke za ranljive ciljne skupine);
- izdelava in objava strokovnih priporočil za razvoj lahkega branja na področju knjižničarstva;
- organizacija in izvedba strokovnega srečanja;
- izobraževanja delovne skupine;
- izvedba delavnic za uporabnike lahkega branja;
- izvedba izobraževanj za strokovne delavce knjižnic.

Specifikacija in obrazložitev stroškov

<i>Specifikacija stroškov načrtovane kompetenčne vsebine</i>	znesek v EUR
Lahko branje-izvajanje načrtovanih vsebin	41.468 €
Tisk	1.500 €
Strokovno srečanje	2.400 €
Nagrada za prostovoljstvo	100 €
Stroški skupaj	45.468 € (od tega ministrstvo 23.000,00 €)

Kratka obrazložitev stroškov: Predvideni stroški za izvajanje vsebin Kompetenčnega centra za lahko branje bodo znašali 41.468 €. V letu 2024 je načrtovana tudi izdaja strokovnih priporočil za področje lahkega branja, ki bodo izšle tudi v tiskani obliki. Da lahko zagotovimo primerno naklado, predvidevamo stroške v povezavi s tiskanjem in oblikovanjem v višini 1.500 €. V sodelovanju z Zavodom Risa bomo pripravili strokovno srečanje ob Dnevu za lahko branje, ki bo v torek, 28. maja 2024 v Koroški osrednji knjižnici dr. Franca Sušnika. Dogodek bo namenjen tako strokovni javnosti, kot tudi bralcem, uporabnikom lahkega branja. Za strokovno srečanje in obeležitev

dneva lahkega branja predvidevamo stroške v višini 2.400 eur. Uporabnica knjižnice, ki je hkrati uporabnica CUDV Črna (VDC Ravne), v naši knjižnici dela prostovoljsko. Za nagrado za njeno dobro delo smo predvideli 100 eur. Vsa sredstva za izvajanje vsebin kompetenčnega centra in predvideni stroški tiska, strokovnega srečanja ter nagrade za prostovoljstvo bodo predvidoma znašali **45.468 €**. **Ministrstvo nam je odobrilo sredstva v višini 23.000 €, ostale stroške v višini 22.468 € bo pokrila knjižnica sama.**

PRILOGA 2: Načrt projekta digitalizacije domoznanskega gradiva

Podatki o načrtovanem projektu digitalizacije⁸:

Naziv	Digitalizacija dragocenega gradiva iz rokopisnih zapuščin
Izvajalec	Nosilec digitalizacije je OOK, digitalizacijo pa bo izvedel zunanji partner z dolgoletnimi izkušnjami in referencami, z akreditacijo Arhiva Slovenije, ki bo nudil kvalitetno in ugodno storitev.
Partner(ji)	-
Utemeljitev potrebe po digitalizaciji	Potreba po digitalizaciji dragocenega gradiva iz posebnih zbirk in rokopisnih zapuščin je pomembna tako za naše širše območje kot tudi za nacionalni nivo. Z njo se nadaljuje kontinuiteta že začete digitalizacije knjižničnih zbirk s širšega območja in hkrati tudi na nacionalnem nivoju. Z digitalizacijo gradiva iz zapuščin in posebnih zbirk smo začeli že leta 2005, vmes smo opravili veliko delo na področju digitalizacije periodike, časopisov. Sedaj se bomo ponovno posvetili nadaljevanju digitalizacije dragocenosti iz posebnih zbirk in zapuščin, ki smo jih delno že digitalizirali. S tem povečujemo možnosti boljše priprave informacijskih vsebin za uporabnike s strani knjižničarjev na celotnem območju kot tudi na nacionalnem nivoju. Poveča se možnost dostopa do digitalnih vsebin raznovrstnega gradiva z enega mesta (dLib, Kamra) in se hkrati omogoči dostop do gradiva, ki ga v fizični obliki ne hrani nobena druga knjižnica na območju (in tudi večina knjižnic v Sloveniji ne). Digitalizacija konkretnega gradiva bo vsekakor prispevala k podpori in bolj usklajenemu razvoju splošnih knjižnic na širšem območju, prispevala bo tudi k zmanjševanju razlik v razvoju knjižnične dejavnosti na območju in bo služila kot pomoč knjižničarjem iz splošnih knjižnic na območju in širše pri pripravi analitičnih informacij z različnih področij ter kot podpora dostopanju do konkretnih virov.
Navedba prioritete	Prioriteta 1 - Digitalizacija dragocenega gradiva iz rokopisnih zapuščin
Pričakovani cilji	Pričakovani cilji so v prvi vrsti podpora usklajenemu razvoju splošnih knjižnic na območju in širše ter zmanjševanje razlik v razvoju knjižnične dejavnosti na območju in nacionalnem nivoju. Z digitalizacijo bomo zagotovili popolno dostopnost

⁸ Prilogo je potrebno izpolniti za vsak projekt posebej.

	<p>omenjenega dragocenega gradiva z enega mesta v digitalni obliki in omogočili zagotavljanje širšega in prostega dostopa knjižničarjem na širšem območju in tudi na nacionalni ravni (posledično pa seveda uporabnikom) do konkretnih digitalnih vsebin. Istočasno bomo z digitalizacijo tudi zaščitili originale ter trajno ohranili del slovenske kulturne dediščine. Pričakujemo tudi izgradnjo digitalnih arhivskih in oglednih kopij za trajno hranjenje in možnost uporabe le-teh v namene raziskovanja, priprave razstav, objav, izdaj raznih monografij, zbornikov.</p> <p>Pridobili bomo verodostojne in kakovostne digitalne kopije: originale optimizirane za dolgotrajno ohranjanje (arhivske kopije) ter operativne kopije optimizirane za uporabo. Z večjo možnostjo uporabe omenjenega gradiva v digitalni obliki z enega mesta pričakujemo tudi povečanje statistike ogledov (dLib): vpogledov v vsebino in v metapodatke.</p> <p>Pričakovan cilj je tudi sodelovanje z različnimi knjižnicami, ustanovami na območju in na nacionalnem nivoju in s tem zagotavljanje dostopa do digitaliziranih vsebin. Na območju bomo tudi povečali promocijo digitalne knjižnice in s tem tudi posebnih območnih zbirk na Koroškem.</p>
Načrtovano število digitaliziranih strani oziroma skenogramov	4.034 strani
Načrtovano število digitaliziranih predmetov (enot)	3.299 enot
Način izvedbe	Digitalizacija pri zunanjem izvajalcu
Terminski načrt	Prva polovica leta 2024 (do meseca julija) – priprava in obdelava gradiva, pridobitev tehnične dokumentacije in digitalizacija na zunanji lokaciji; druga polovica leta (do meseca novembra 2024) pregled skenogramov in oddaja gradiva za dLib.
Zagotavljanje nadzora nad kakovostjo izvedbe	Da. Gradivo bo digitaliziral zunanji izvajalec s certifikatom o revizijski skladnosti in z akreditacijo Arhiva Republike Slovenije. Naša informatičarka in seveda strokovnjaki z NUK (dLib) pred objavo preverijo skenograme oddanega gradiva, ki morajo ustrezati določenim merilom in kvaliteti in so določeni že s tehnično dokumentacijo in UNESCO smernicami.
Način zagotovljene dolgotrajne hrambe	Da. Arhivski in ogledni skenogrami se hranijo na zunanjem (eksternem) disku; v prihodnje predvidevamo vnos arhivskih skenogramov gradiva v repozitorij NUK-a (dogovori še potekajo)
Zagotavljanje dostopnosti digitaliziranega	Da. Digitalizirane vsebine bomo vključili na portala dLib in/ali Kamra, dosegljive bodo tudi v knjižnici (zunanji disk). Gradivo bo kot vir informacij dostopno vsem knjižnicam na

<p>gradiva uporabnikom</p>	<p>območju in v Sloveniji, njihovim članom, uporabnikom, knjižničarjem, raziskovalcem, študentom.</p> <p>Pričakujemo, da bo digitalizacija konkretnega gradiva prispevala k podpori in bolj usklajenemu razvoju splošnih knjižnic na širšem območju, prispevala bo tudi k zmanjševanju razlik v razvoju knjižnične dejavnosti na območju in služila kot pomoč knjižničarjem iz splošnih knjižnic pri pripravi analitičnih informacij z različnih področij ter kot podpora dostopanju do konkretnih virov.</p> <p>Pričakujemo predvsem zagotavljanje popolne dostopnosti do digitalnih kopij dragocenega gradiva in s tem zaščita originalov. Z digitalizacijo bomo prispevali k trajnem ohranjanju slovenske pisne kulturne dediščine in k doseganju skupnega cilja vseh slovenskih knjižnic tudi v prihodnje. To pa je digitalizacija in prost dostop do vseh digitalnih vsebin, izgradnja oglednih in arhivskih kopij za nadaljnjo uporabo (razstave, reprodukcije za razne objave ...). Zagotoviti želimo večje možnosti promocije tega gradiva, digitalne knjižnice in s tem knjižničnih območnih posebnih zbirk; dodati gradivo na dLib in/ali portal Kamra in s tem zagotoviti večjo dostopnost do gradiva in pomoč pri pripravi informacij za vse knjižničarje na območju in širše, člane knjižnic, uporabnike, študente, raziskovalce. Pričakujemo, da bo vse to doprineslo k pridobitvi verodostojnih in kakovostnih digitalnih reprodukcij: originalov optimiziranih za dolgotrajno ohranjanje (arhivske kopije) ter operativnih kopij optimiziranih za uporabo. Pričakovano je tudi povečanje statistike ogledov (dLib): vpogledov v vsebino in v metapodatke.</p>
<p>Načrtovane oblike predstavitve rezultatov</p>	<p>Promocijo digitaliziranega gradiva bomo izvajali na spletni strani knjižnice, na družabnih omrežjih (Youtube, Facebook), z objavo člankov oz. prispevkov v lokalnih medijih (časopisi, radio, lokalna TV), predstavljanjem digitaliziranega gradiva in s predstavitvami in izobraževanjem knjižničarjev o digitaliziranem gradivu po osrednjih knjižnicah in drugih sorodnih institucijah na območju, promocija predavanj na družbenih omrežjih v zvezi z omenjeno tematiko.</p>
<p>Načrtovana cena/skenogram (v EUR)</p>	<p>292 str. x 2,63 € + DDV = 935 €, 340 str. x 3,45 € + DDV = 1431 €, 654 str. x 0,74 € + DDV = 589 €, 1900 str. x 0,44 € + DDV = 1019 €, 848 str. x 0,80 € + DDV = 827 € Skupaj: 4034 strani</p>
<p>Ocena stroškov skupaj (v EUR)</p>	<p>5.000 €</p>

Kratka predstavitev vsebine predlaganega projekta digitalizacije (500–1000 znakov brez presledka):

Gradivo, ki ga bi želeli digitalizirati v naslednjem letu se nahaja v dveh različnih posebnih zbirkah oz. zapuščinah. Pri obeh pa gre za nadaljevanje že začete digitalizacije v preteklih letih. Vsebujeta različne vrste gradiva (fotografije, risbe, zemljevidi, negativni na steklu, rokopisi, tiskane knjige). **Vso gradivo spada v 1. prioriteto digitalizacije.**

a) **KOTNIKOVA ZAPUŠČINA** (fotografije, risbe, listkovni katalogi)

Dr. Franc Kotnik, etnolog in slavist z Dobriji pri Ravnah na Koroškem (knjižnica hrani njegovo dragoceno zapuščino: rokopisi, knjižnica, predmeti, pohištvo ...) je prva leta svojega delovanja vodil etnografsko ekipo, ki je začela leta 1951 s terenskim delom na območju celjske regije. S skupino so raziskovali in popisovali materialno kulturo: naselja, stavbarstvo, poljedelstvo. živinorejo, obrt, trgovino ...

Pri svojem delu so vršili številne popise in zapise, fotografirali in risali ter s tem dokumentirali etnološko kulturo naših krajev. V zapuščini, ki smo jo v veliki meri že digitalizirali, se nahajajo tudi **dokumentarne risbe in fotografije etnološke kulture**, ki so velikega pomena za ohranjanje kulturne in etnološke dediščine.

V njegovi zapuščini se nahaja tudi **listkovni katalog dr. Angele Piskernik in dr. Franca Kotnika** (v leseni škatli), ki vsebuje rokopisne kataložne listke botaničnega kataloga rastlin, vire za etnologijo v listkovni obliki in listkovni etnološki katalog od A do Ž.

2304 strani skenogramov

b) **FELAHERJEVA ZAPUŠČINA** (negativi na steklu, zemljevidi)

Ime dr. Julija Felaherja je danes koroški javnosti precej neznano, čeprav se je kot doktor prava poklicno in zasebno skoraj pol stoletja z vso življenjsko strastjo in gorečnostjo boril za položaj in pravice slovenske narodne skupnosti na Koroškem, ki jo je plebiscitna meja odrezala od etničnega zaledja. Sad njegovih zbirateljskih prizadevanj je tudi zbirka zemljevidov in negativov na steklu, ki jih želimo digitalizirati.

Zanimiva je zbirka 654 **negativov na steklu**, oz. diapozitivov, ki sta jih v 20-tih letih 20. stol. začeli izdajati založbi *Th. Benzinger, Lichtbilderverlag* iz Stuttgarta in *Langer&Comp.* iz Dunaja. Diapozitivi so bili namenjeni za javno prikazovanje ter za učenje geografije in antropologije. Prva serija založbe *Benzinger* je izšla l. 1920 s podobami nemških pokrajin, do leta 1943, ko se je podoba velikega nemškega rajha že začinjala majati, pa so izdali še obsežen nabor krajinskih motivov in ljudstev iz celega sveta.

Med **kartografskim gradivom** Felaherjeve zapuščine prevladujejo zemljevidi tako slovenskega kot avstrijskega demografskega ozemlja Koroške, zemljevidi Julijske Krajine in Istrskega polotoka, kar priča o Felaherjevi vsestranski borbi in interesu za pravice slovenske etnične manjšine. Tipi zemljevidov so raznovrstni. V zbirki najdemo mnogo zelo natančnih vojaških topografskih kart, demografskih kart, ki prikazujejo spreminjanje obsežnosti slovenskih skupnosti izven meja takratne države, pregledne karte davčnih okrožij in katastrskih skupnosti, jezikovne karte, karte dvojezičnih šol, celo karte meteoroloških pojavov.

994 strani skenogramov

c) **NAJSTAREJŠE TISKANO DELO, KI GA HRANI NAŠA KNJIŽNICA**

MIRANDULA, Octavianus: *Illustrium Poëtarum Flores* iz leta 1576.

Octavianus Mirandula je bil antologist iz 16. stoletja, ki je najbolj znan po svojih zbirkah citatov in odlomkov slavni avtorjev. Mirandula v svojem delu *Illustrium Poëtarum Flores* zbere več latinskih citatov iz del Device, Ovidija, Horacija, Lukrecija in Katala.

736 strani skenogramov

Skupaj vseh skenogramov: 4.034
Specifikacija in obrazložitev stroškov

<i>Specifikacija stroškov načrtovanega projekta digitalizacije</i>	znesek v EUR
Digitalizacija dragocenega gradiva iz rokopisnih zapuščin 1. prioriteta	5.000
Stroški skupaj	5.000

Kratka obrazložitev stroškov: Digitalizacija 1. prioritete obsega raznovrstno gradivo iz posebnih zbirk in zapuščin (fotografije, zemljevidi, negativni na steklu, rokopisi, tiskano gradivo).

Originalne risbe, slike večji format: 292 str. x 2,63 € + 22%DDV = 935 €,

Zemljevidi velikih formatov : 340 str. x 3,45 € + 22%DDV = 1431 €,

Negativi na steklu: 654 str. x 0,74 € + 22%DDV = 589 €,

Kataložni rokopisni listi: 1900 str. x 0,44 € + 22%DDV= 1019 €,

Fotografije in tiskano gradivo: 848 str. x 0,80 € + 22%DDV= 827 €

Priprava in obdelava skenogramov: 10 ur x 18 € + 22%DDV= 219 €

Skupaj: 4034 strani = 5020 € = cca. 5.000 €